

GRENSEKRYSSENDE MILITÆR AKTIVITET

– EN ØKT RISIKO?

Oberstløytnant (VET) Simen Forr Toverud
Kontorsjef

Kontor for dyrehelse og miljøvern
Veterinærinspektoratet
FAGAVD / Forsvarets sanitet

FORSVARET

Ugradert – kan deles eksternt med godkjenning fra informasjonseier. Skal ikke publiseres åpent.

Veterinærtjenesten i Forsvaret

Skal påvise, beskytte mot og forebygge virkning av skadelige faktorer overført med dyr, mennesker, næringsmidler og miljø som påvirker operativ evne negativt.

Veterinærer i Forsvaret?

- Trygge næringsmidler (mat og vann)
 - Food Safety and Food Defence
- Avdelingshygiene
 - Smitteforebyggende tiltak
 - Vektor- og skadedyrbekjempelse
 - Utbruddsoppklaring
- Medisinsk informasjonsinnhenting
- Dyrevelferd
 - For egne dyr
 - Ved bruk av dyr
 - For andres dyr
- Biologisk grensebeskyttelse

Hevder jagerflystøy førte til valpedødsfall

Forsvarets operative hovedkvarter bekrefter mottatt erstatningskøp av pelsdyroppdretter.

Biologisk grensebeskyttelse?

”...prosessen, inkludert planlegging, sanering og kontrolltiltak, som har til hensikt å hindre smittespredning mellom ulike områder og soner.”

Hvorfor?

“When conducting military activities, the Armed Forces are required to prevent unwanted spread of alien species”

General (P) Sverre Diesen– tidligere FSJ

Kan militære styrker ha spredd sykdom?

- **Influensa (spanskesyken)**

[The U.S. Military and the Influenza Pandemic of 1918–1919 - PMC \(nih.gov\)](#)

- **Haiti (kolera)**

[UN admits for first time that peacekeepers brought cholera to Haiti | Global health | The Guardian](#)

The U.S. Military and the Influenza Pandemic of 1918–1919

[Carol R. Byarly, PhD^a](#)

[Author information](#) • [Copyright and License information](#) [PMC Disclaimer](#)

SYNOPSIS

[Go to:](#)

The American military experience in World War I and the influenza pandemic were closely intertwined. The war fostered influenza in the crowded conditions of military camps in the United States and in the trenches of the Western Front in Europe. The virus traveled with military personnel from camp to camp and across the Atlantic, and at the height of the American military involvement in the war, September through November 1918, influenza and pneumonia sickened 20% to 40% of U.S. Army and Navy personnel. These high morbidity rates interfered with induction and training schedules in the United States and rendered hundreds of thousands of military personnel non-effective. During the American Expeditionary Forces' campaign at Meuse-Argonne, the epidemic diverted urgently needed resources from combat support to transporting and caring for the sick and the dead. Influenza and pneumonia killed more American soldiers and sailors during the war than did enemy weapons.

Global health

• This article is more than 7 years old

UN admits for first time that peacekeepers brought cholera to Haiti

Ban Ki-moon said deadly outbreak that killed up thousands 'leaves a blemish' on United Nations' reputation, ending six years of refusing to claim responsibility

Supported by

the
guardian
org

About this content

Ed Pilkington
and Ben Quinn

Thu 1 Dec 2016 23:34 CET

Share

Afrikansk svinepest (ASF)?

- Spredning fra Georgia til de baltiske land (ASF) fra 2008 ->

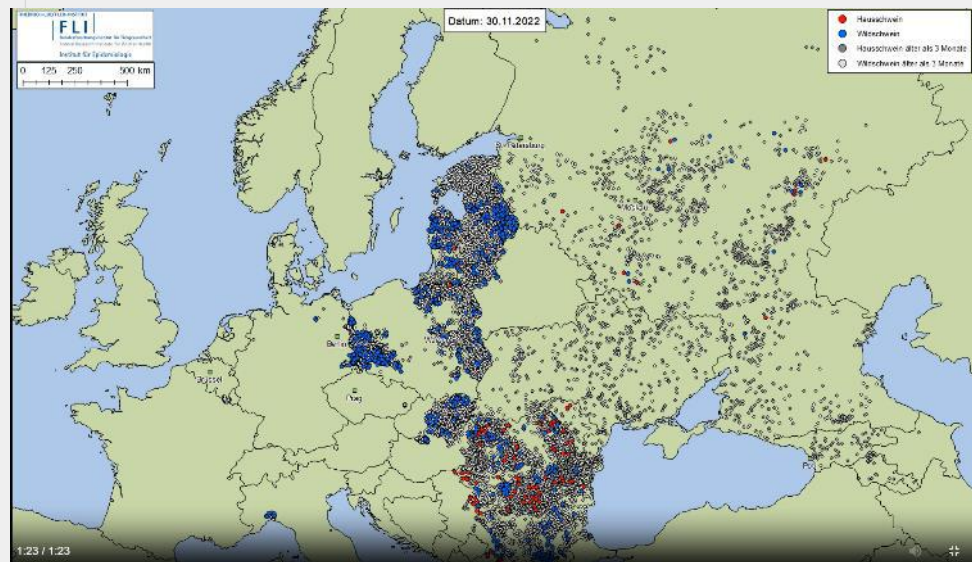

Preventive Veterinary Medicine
Volume 102, Issue 3, 1 December 2011, Pages 167-174

Cartographical analysis of African swine fever outbreaks in the territory of the Russian Federation and computer modeling of the basic reproduction ratio

V.M. Gulenkin, F.I. Korennoy, A.K. Karaulov, S.A. Dudnikov

[Karten zur ASP | Friedrich-Loeffler-Institut \(fli.de\)](#)

ASF vekker bekymring og uro

"I flere av landene som deltar på øvelsen, er det blitt påvist afrikansk svinepest, en sykdom som har høy dødelighet hos svin og som gjør at hele svinebesetninger må destrueres."

Hvorfor i alle dager for dem lov å ha med seg mat inn i Norge da???

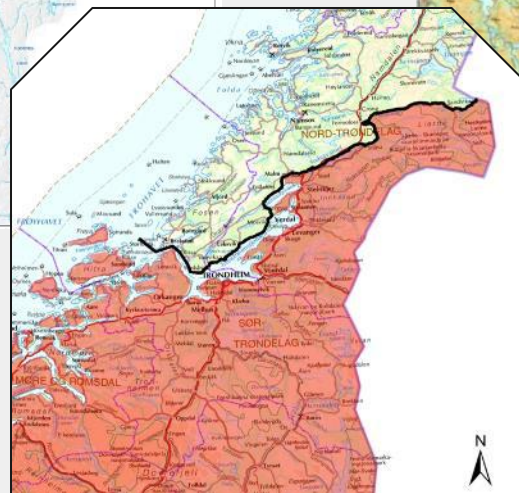
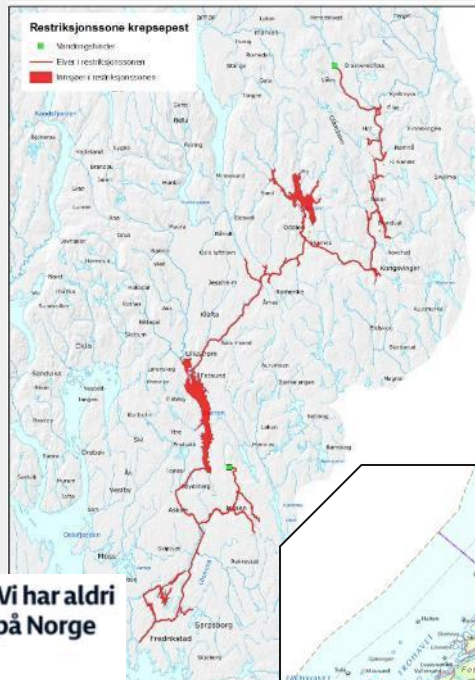

Animals farmed

'It's not if, it's when': the deadly pig disease spreading around the world

Fra pest, til prioner og uønskede arter!

- Afrikansk svinepest
- Krepsepest
- CWD
- *Gyrodactylus salaris*

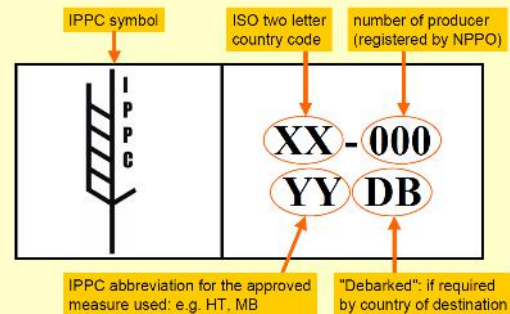

Plantepatogener,- skadegjørere og invasive arter

- Potetcystenematode
- Floghavre
- Insekter (treskadegjørere)

Marking for approved measures (ISPM No. 15, Annex II)

Hvordan går vi frem?

Full biosjekk på vei inn i landet

Forsvarets biologiske grensekontroll er aktivert før den store NATO-øvelsen. Vepsebol, snegler og en edderkopp er allerede blitt stoppet på vei inn i landet.

Fredrikstad 20180907. Veterinær i sjøforsvaret Ulrik

AFRIKANSK SVINPEST KRÄVER KOLL

SJUKDOMEN AFRIKANSK svinpest (ASF) sprids över Europa och kan orsaka stort lidande för tamgrisar och medföra ekonomiska konsekvenser. Den som vistats i länder med pågående utbrott av ASF kan bära på smittan. Därför är det viktigt att kläder, skodon eller annan materiel – inklusive fordon – rengörs och desinficeras innan de används i Sverige. Om du under övning i Sverige eller vid annat tillfälle påträffar döda eller sjuka vildsvin ombeds du att rapportera detta till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) på rapporteravilt.sva.se.

Sivilt regelverk

- Sivile forskrifter med hjemmel i Matloven
 - *Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere*
 - *Forskrift om forbud mot innførsel av dyr og smitteførende gjenstander*
- Lokale forskrifter om bekjempelses- og/eller smittevernsoner
- Beredskapsplaner

Forskrift om forbud mot innførsel av dyr og smitteførende gjenstander

Dato	FOR-1991-07-02-507
Departement	Landbruks- og matdepartementet
Publisert	1 1991 544
Ikrafttredelse	01.08.1991
Sist endret	FOR-2022-04-06-635 fra 28.04.2022
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2003-12-19-124-§33, LOV-2003-12-19-124-§36, FOR-2003-12-19-1790
Rettet	29.04.2022 (tegnsetting i lister tilpasset universell utforming)
Korttittel	Forskrift om forbud mot innførsel av dyr og smitteførende gjenstander

Hjemmel: Fastsatt av Landbruksdepartementet 2. juli 1991 med hjemmel i lov av 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 33 første ledd, jf. § 36 andre ledd, jf. delegeringsvedtak av 19. desember 2003 nr. 1790.

Militær bestemmelse

- Norsk militær bestemmelse:
 - Fastsetter roller, ansvar og myndighet, samt overordnede krav knyttet til biologisk grensebeskyttelse
 - Setter krav til avdelinger ved innpassering til Norge, men også ved forflytninger under øvelser og operasjoner
- NATO STANAG 2557, AMedP-4.11
 - «Measures to reduce risk of transfer of biological hazards during troop and materiel movement.»

**Bestemmelse om tiltak for å hindre spredning
av dyre- og plantesykdommer, skadegjørere og fremmede arter ved
forflytning av materiell, tjenstedyr og personell**

Sessvollmoen, 12. april 2018

Jan Sommerfelt-Pettersen
Kontreadmiral
Sjef Forsvarets sanitet

EXERCISE NORDIC RESPONSE 24

Participants

GROUND, AIR, AND SEA

20,000+

troops from 13 countries

AT SEA

50+

frigates, submarines, and other vessels

IN THE AIR

110+

fighter jets, helicopters, and other aircraft

[Welcome to the Nordics - Nordic Response 2024 \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Ytring

KOMMENTAR

Den alvorlige leken

Over 20.000 Nato-soldater øver på krig i Nord-Norge. Øvelsen ligger tettere opp mot virkeligheten enn på lenge.

Exercise Nordic Response 2024

- Politisk og strategisk viktig å kunne øve på tvers av grensen mellom NOR, SWE og FIN.
- Opprettet en sone på tvers av de tre nordiske landene, NR24 sone, og en midlertidig forskrift som regulerer aktivitet i perioden 1.1.24 til 31.3.24.

§ 4 Krav i Nordic Response-sonen

Militært materiell fra utlandet skal før innførsel til den norske delen av Nordic Response-sonen **saneres** i henhold til Forsvarets interne bestemmelser om tiltak for å hindre spredning av plante- og dyresykdommer.

Sanering i henhold til Forsvarets interne bestemmelser utført før eller etter innførsel til de svenske og finske delene av Nordic Response-sonen oppfyller kravet i første punktum.

Kontroll; fremskutt eller ved mottak

But then, there is this little b.....!

ADVARSEL! WARNING! VAROITUS! ACHTUNG! VÁRÓHUS! ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ!

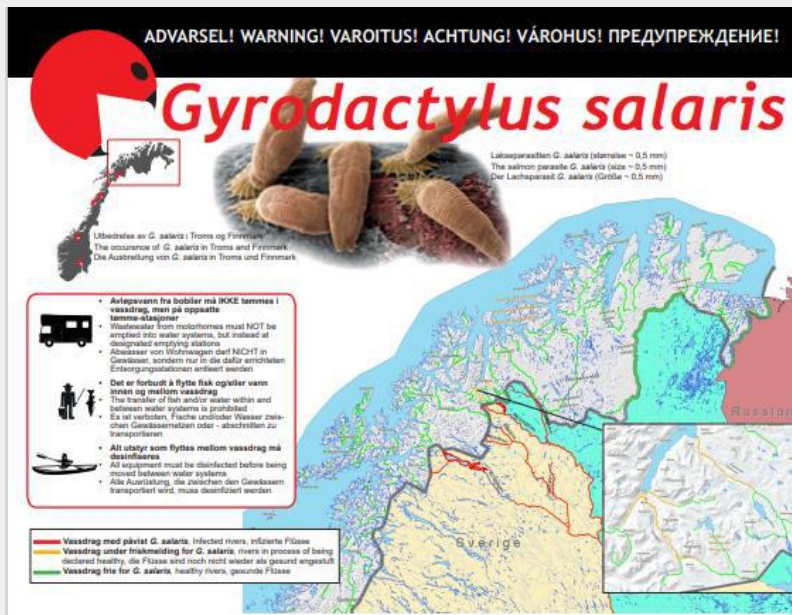
Gyrodactylus salaris

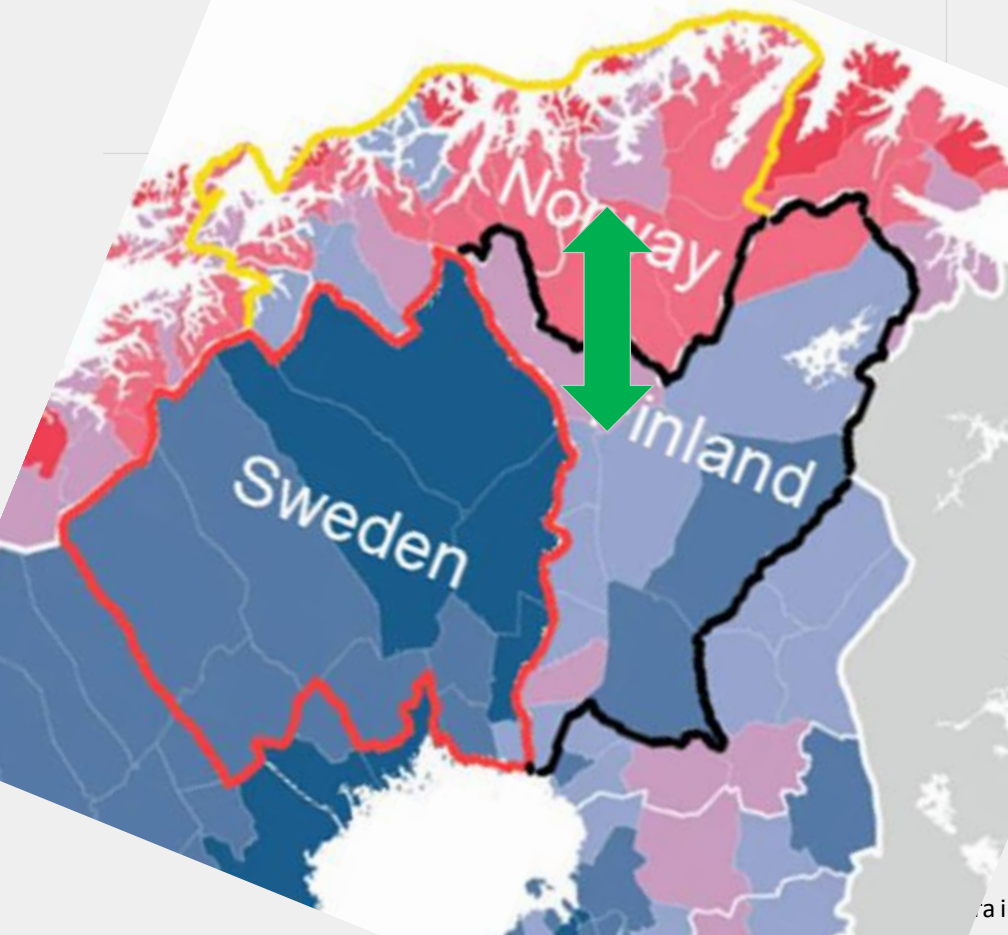
Lakseparasitten *G. salaris* (størrelse = 0,5 mm)
The salmon parasite *G. salaris* (size = 0,5 mm)
Der Lachsparasit *G. salaris* (Größe = 0,5 mm)

Utbredelse av *G. salaris* i Troms og Finnmark
The occurrence of *G. salaris* in Troms and Finnmark
Die Ausbreitung von *G. salaris* in Troms und Finnmark

- Avløpsvann fra bobiler må IKKE løsmes i vassdrag, men på oppsatte tømningsstasjoner
Wastewater from motorhomes must NOT be emptied into water systems, but instead at designated emptying stations
- Røstbasser som virksomhet darf ikke utføres i Gewässer, sondern nur in die dafür errichteten Entsorgungsanlagen erlaubt werden
- Det er forbudt å flytte fisk og/eller vann inn og mellom vassdrag
The transfer of fish and/or water within and between water systems is prohibited
- Es ist verboten, Fische und/oder Wasser zwischen Gewässern oder -abschnitten zu transportieren
- All utstyr som flyttes mellom vassdrag må desinfiseres
All equipment must be disinfected before being moved between water systems
- Alle Ausrüstung, die zwischen den Gewässern transportiert wird, muss desinfiziert werden

— Vassdrag med påvist *G. salaris*, infected rivers, infizierte Flüsse
— Vassdrag under friskmelding for *G. salaris*, rivers in process of being declared healthy, die Flüsse sind noch nicht wieder als gesund eingestuft
— Vassdrag fritt for *G. salaris*, healthy rivers, gesunde Flüsse

§ 6 Særlige krav til materiell og kjøretøy brukt i vassdrag

Alt militært materiell som er brukt i ett vassdrag i Norge eller utlandet, skal tørkes eller desinfiseres før de flyttes til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag i Norge.

Gjelder ikke for materiell som utelukkende brukes oppå is- og snølagte vassdrag i Nordic Response-sonen under øvelsen og som ikke kommer i kontakt med vann fra vassdrag.

§ 9 Krav om sanering av materiell og kjøretøy før flytting ut av sonen under og etter øvelsen

Militært materiell som er brukt i de svenske og finske delene av sonen under øvelsen Nordic Response, skal saneres i henhold til det norske Forsvarets interne bestemmelser.....
før det tas i bruk utenfor det geografiske området som er, eller har vært, sonen.

§ 9 Krav om sanering av materiell og kjøretøy før flytting ut av sonen under og etter øvelsen

Sanering av materiellet og kjøretøyet kan unnlates etter en skriftlig risikovurdering dersom den viser at sanering ikke er nødvendig.

Vårt mål:

At militær aktivitet ikke endrer den zoo- og plantesanitære situasjonen i Norge, verken i fred eller krise. Men også, så langt det lar seg gjøre, under og etter en væpnet konflikt.

Spørsmål?

Oberstløytnant (VET) Simen Forr Toverud
Kontorsjef

Forsvarets sanitet

FORSVARET

Ugradert – kan deles eksternt med godkjenning fra informasjonseier. Skal ikke publiseres åpent.

